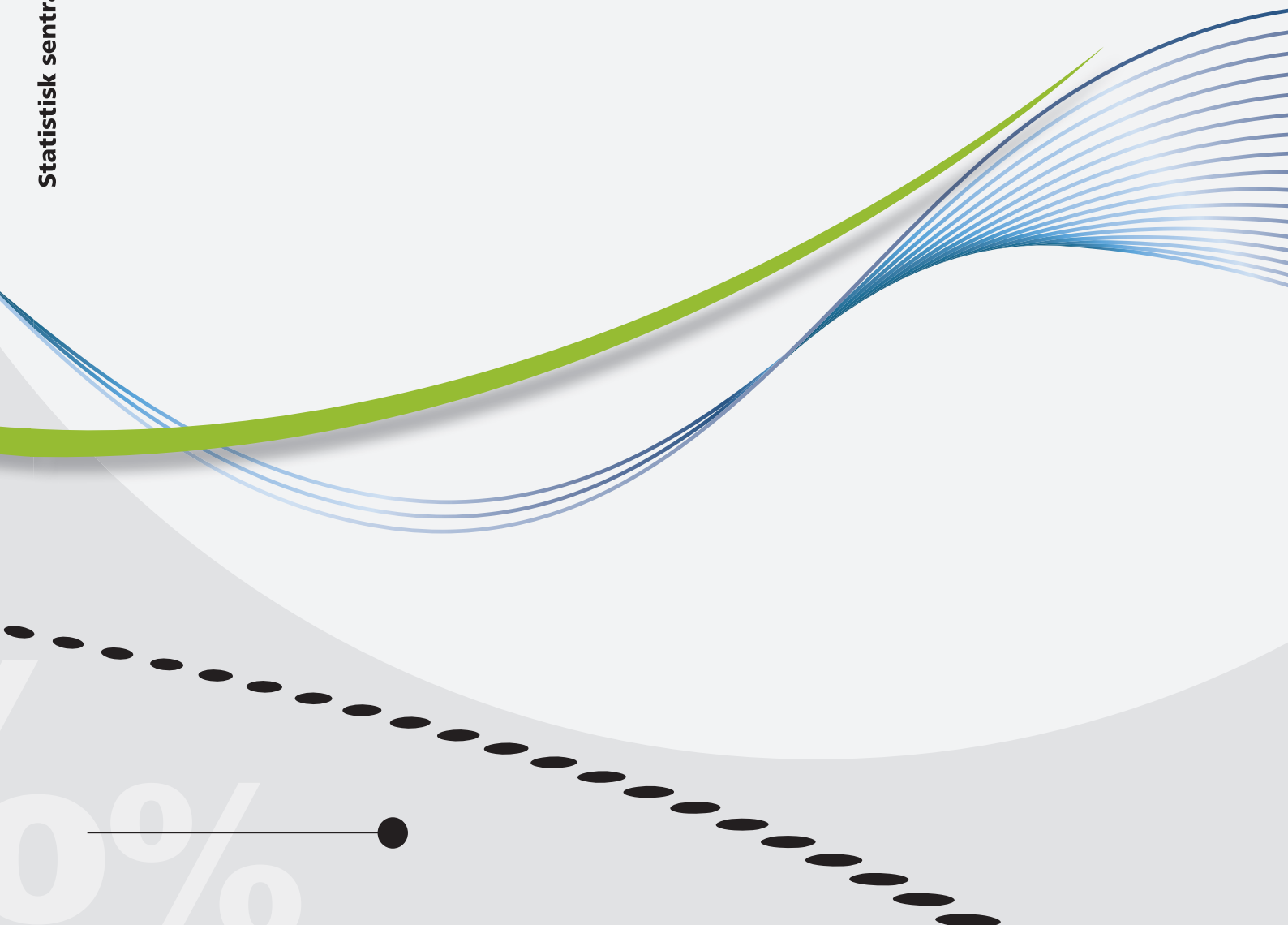

Janne Reiakvam

Beregningene av næringene vannforsyning, avløp og renovasjon i nasjonalregnskapet

Janne Reiakvam

**Beregningene av næringene vannforsyning,
avløp og renovasjon i nasjonalregnskapet**

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	...
Publisert september 2012	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8465-6 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8466-3 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 1891-5906	Foreløpig tall	*
Emne: 09.90 og 09.01	Brudd i den loddrette serien	—
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

I november 2011 publiserte Statistisk sentralbyrå en hovedrevisjon av det norske nasjonalregnskapet. Forrige hovedrevisjon ble utført i 2006. Utgangspunktet for hovedrevisjonen var å innarbeide ny nærings- og produktklassifisering. Vi gikk over fra Standard for næringsgruppering 2002 (SN2002) til SN2007, samt at den internasjonale produktklassifikasjonen (CPA) ble endret i tråd med NACE 2007 (SN 2007).

I forbindelse med hovedrevisjonen ble også kildegrunlaget og beregningsopplegget i nasjonalregnskapet gjennomgått systematisk. Alle løpende årlige og kvartalsvise tall fra nasjonalregnskapet er beregnet etter den nye næringsstandarden. Det er også publisert reviderte tall tilbake til 1970.

Det blir utarbeidet en serie dokumentasjonsnotater som inneholder definisjoner, datakilder og beregningsmetoder for de ulike delene av nasjonalregnskapet.

Dokumentasjonen er ment å dekke flere typer formål:

- Detaljert beskrivelse av kildebruk og metode, fortrinnsvis ment som hjelpemiddel til næringsanalytiker ved Seksjon for nasjonalregnskap (spesielt viktig ved skifte av næringsanalytiker)
- Dokumentasjon for spesielt interesserte utenfor seksjonen
- Mer populær dokumentasjon for ikke-eksperter
- Illustrerer effektene av hovedrevisjonen i 2011

Neste hovedrevisjon planlegges i 2014. I den kommende revisjonen vil ny internasjonal nasjonalregnskapsstandard (System of National Accounts 2008 – 2008 SNA og European System of Accounts 2010 – ESA 2010) innføres. Beregningene som dokumenteres i dette notatet følger fortsatt 1993 SNA og ESA 1995.

Statistisk sentralbyrå, 28. august 2012

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Dette notatet har til hensikt å vise en detaljert beskrivelse av næringene vannforsyning, avløp og renovasjon i det årlige nasjonalregnskapet. Herunder gis en oversikt over kilder og metoder, fordeling av beregnede størrelser på produkter, samt vise utvikling og resultater i næringsområdets hovedstørrelser. Det er tatt utgangspunkt i beregningene for 2009-årgangen.

I innledningen gis det en oversikt over næringene som er inkludert i notatet. I delen med bakgrunnsinformasjon om næringene gis det kortfattet informasjon om sammenhengen mellom næringer og næringskoder før og etter hovedrevisjonen 2011, litt informasjon om bedriftsstrukturen samt litt om utvikling og hovedstørrelser for næringsområdet. Videre gis en kort innføring i avgrensningen mellom markedsrettet og ikke – markedsrettet produksjon i offentlig forvaltning. I kapitlet med beregninger veiledes leseren igjennom hovedprinsippene for beregningene til det årlige nasjonalregnskapet. Helt til sist gis en kort generell kommentar om verdi- og volumstørrelser og deflatering, og liste over prisindekser spesifikt for næringsområdet vannrensing, avløp og renovasjon.

Innhold

Forord	.....	3
Sammendrag	.....	4
1. Innledning	.....	6
2. Næringer og produkter i nasjonalregnskapet	.....	6
2.1. Litt bakgrunnsinformasjon om VAR	.....	6
2.1.1. Bedriftsstruktur og resultater	.....	9
3. Hovedprinsipper for næringsberegninger i nasjonalregnskapet	.....	12
3.1. Verdisettene i nasjonalregnskapet	.....	12
3.2. Beregninger for 2009	.....	12
3.2.1. Beregning av produksjon	.....	13
3.2.2. Beregning av produktinnsats	.....	14
3.2.3. Beregning av lønnskostnader	.....	18
3.2.4. Beregning av investeringer	.....	18
3.3. Deflatering/fastprisberegninger	.....	20
3.3.1. Prisindekser	.....	20
Referanser	.....	22
Figurregister	.....	23
Tabellregister	.....	23

1. Innledning

Dette notatet dokumenterer beregninger for næringene tilhørende vannforsyning, avløp og renovasjon, heretter forkortet VAR, i nasjonalregnskapet. Beregningene følger standard metode for næringer med strukturstatistikk. Dette dokumentet gir en innføring i denne metoden samt en oversikt over hovedstørrelser og utviklingen over tid i næringsområdet.

VAR har følgende næringskoder:

23360: rensing og distribusjon av vann

23370: oppsamling og behandling av avløpsvann

23380: innsamling, behandling, disponering og gjenvinning av avfall

23390: miljørydding, miljørensing og lignende virksomhet

Den norske standard for næringsgruppering 2007 (SN2007) bygger på EUs tilsvarende standard NACE Rev.2. Næringsstandarden er modernisert i forhold til den gamle standarden (SN2002), og medførte endringer i nasjonalregnskapets næringssammensetning. Alle gamle næringer fikk tildelt nye koder konsistent med den nye standarden. For noen næringer medførte dette bare en kodeendring, mens andre næringer ble splittet og/eller sammenslått. Dette gjør det vanskelig og lite hensiktsmessig å sammenligne tall på detaljert næringsnivå.

Ved overgangen til ny næringsstandard har vi laget sammenlignbare tidsserier tilbake til 1970 for alle næringsaggregater i nasjonalregnskapet. For årene 1970-2002 ble tilbakeregningen foretatt ved å bruke tall som allerede var beregnet for disse årgangene etter SN2002, og deretter maskinelt omkodet til de nye næringene (SN2007). For årgangene 2003-2006 ble det i tillegg til maskinell omkodning gjort tallmessige revisjoner for en del, og blant annet nye tall for uformell/svart økonomi er beregnet. I tillegg ble ny statistikk for utenrikshandel med tjenester innarbeidet fra og med året 2005. For årene etter 2007 er ny statistikk basert på SN2007 innarbeidet i nasjonalregnskapet i sin helhet.

2. Næringer og produkter i nasjonalregnskapet

Fra Norges offisielle statistikk, Standard for næringsgruppering (SN2007):

Næringsgrupperingen i nasjonalregnskapet bygger på Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering (SN2007), som igjen bygger på EU-standardene NACE Rev.2 (den europeiske standarden for klassifisering av næringer) og FNs standard ISIC rev. 4.

Ned til 4-siffer nivå (næringsgruppe) er SN2007 identisk med NACE Rev.2. Ut fra behovet for en mer detaljert inndeling tilpasset norske forhold er det innført et tilsvarende nasjonalt nivå, dvs. undergrupper på 5-siffernivå.

Hver næring i nasjonalregnskapet tilordnes en femsifret kode, der de to første sifrene angir om næringene er markedsrettet produksjonsvirksomhet eller ikke og om produksjonen er utført av offentlig forvaltning eller privat virksomhet. Dette notatet omfatter kun markedsrettet virksomhet, det vil si at alle næringene har prefiks 23. De tre siste sifrene i næringskoden svarer til SN2007-koder.

2.1. Litt bakgrunnsinformasjon om VAR

I strukturstatistikken er disse å finne under næringshovedområde E, vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet, og det er følgende kobling mellom strukturstatistikken SN2007-koder og næringskodene i nasjonalregnskapet, og SN2002 og næringskoder før hovedrevisjonen 2011:

Tabell 2.1.1. Sammenheng mellom næringskoder og SN - koder før og etter hovedrevisjonen

NR-næring etter hovedrevisjon 2011	Beskrivelse av næringen	Næringer i SN2007	Beskrivelse	Næringer i SN2002	Beskrivelse	NR-næring før hovedrevisjon 2011	Beskrivelse
23360	Vannforsyning	36.000	Oppsamling, rensing og distribusjon av vann	41.000	Oppsamling, rensing og distribusjon av vann	23 410	Private vannverk
23370	Oppsamling og behandling av avløpsvann	37.000	Oppsamling og behandling av avløpsvann	90.010	Oppsamling og behandling av avløpsvann	23 900	Kloakk og renovasjonsvirksomhet
23380	Avfall	38.110	Innsamling av ikke-farlig avfall	90.020	Innsamling og håndtering av annet avfall	23 900	
				90.030	Ytre renhold, miljørydding, miljørensing og lignende virksomhet	23 900	
	Avfall	38.120	Innsamling av farlig avfall	40.110	Produksjon av elektrisitet	23 401	Produksjon av elektrisitet
	Avfall	38.210	Behandling og disponering av ikke-farlig avfall	14.500	Annen bryting og utvinning	23 140	Bergverksdrift ellers
				90.020	Innsamling og håndtering av annet avfall	23 900	Kloakk og renovasjonsvirksomhet
	Avfall	38.220	Behandling og disponering av farlig avfall	90.020	Innsamling og håndtering av annet avfall	23 900	Kloakk og renovasjonsvirksomhet
	Avfall	38.310	Demontering av vrakede gjenstander	37.100	Gjenvinning av metallholdig avfall og skrap	23 371	Gjenvinning av metallholdig avfall og skrap
	Avfall	38.320	Sortering og bearbeiding av avfall for materialgjenvinning	24.150	Produksjon av gjødsel og nitrogenforbindelser	23 242	Produksjon av gjødsel, nitrogenforbindelser, plantevernmidler o.l.
				37.100	Gjenvinning av metallholdig avfall og skrap	23 371	Gjenvinning av metallholdig avfall og skrap
				37.200	Gjenvinning av ikke-metallholdig avfall og skrap	23 372	Gjenvinning av ikke-metallholdig avfall og skrap
				90.020	Innsamling og håndtering av annet avfall	23 900	
23390	Miljørydding, miljørensing og lignende virksomhet	39.000	Miljørydding, miljørensing og lignende virksomhet	90.030	Ytre renhold, miljørydding, miljørensing og lignende virksomhet	23 900	Kloakk og renovasjonsvirksomhet

Det er viktig å merke seg følgende om grunnlaget for strukturstatistikken på disse næringene: "Foretak innenfor disse næringene er med i statistikken dersom de er registrert med aktiv virksomhet i Norge i statistikkåret. *Unntaket er foretak innenfor stats- og trygdeforvaltningen, fylkeskommuner og kommuner. Foretak innenfor denne delen av offentlig forvaltning vil ikke inngå, selv om de formelt sett skulle drive virksomhet som faller inn under næringene over.* Disse foretakene må ikke forveksles med foretak innenfor statens forretningsdrift, statlig eide foretak, statsforetak, kommunal forretningsdrift og selvstendige kommuneforetak som er med i statistikken."

(fra om statistikken, <http://www.ssb.no/emner/10/08/20/stvar/>)

I nasjonalregnskapet skilles det mellom markedsrettet produksjon (salg av varer og tjenester til inntekt for enhetens eiere), og ikke- markedsrettet produksjon. Per definisjon er det slik at hvis en enhet kan karakteriseres som markedsprodusent er den ikke tilhørende i offentlig forvaltning, uavhengig om den er eid av det offentlige.

For å avgjøre om en enhet er markedsprodusent eller ikke følger vi kriterier gitt av Det Europeiske nasjonalregnskapssystemet 1995 (ENS 1995), som gir en følgende definisjon av markedsrettet produksjon: ENS 1995 3.17 *Definisjon: Markedsrettet produksjon består av produksjon som avsettes på markedet (se punkt 3.18) eller som på andre måter er rettet mot markedet.*

ENS 1995 3.18 *Markedsrettet produksjon omfatter:*

- a) *produkter solgt til økonomisk signifikante priser,*
- b) *produkter som inngår i en byttehandel,*
- c) *produkter som brukes som betaling i naturalier (herunder naturlønn og blandet inntekt i naturalier),*
- d) *produkter som leveres av en lokal bransjeenhet til en annen innenfor samme institusjonelle enhet og som skal brukes som produktinnsats eller sluttanvendelser,*
- e) *produkter som tilføres lagerbeholdninger av ferdigvarer og produkter under arbeid som er beregnet på en eller flere av anvendelsene overfor (herunder naturlig vekst for dyre- og planteprodukter og uferdige bygg og anlegg der kjøperen enda er ukjent).*

Videre har vi følgende kriterier på offentlig forvaltning:

Definisjon av offentlig forvaltning:

ENS 1995 2.68 *Sektoren offentlig forvaltning omfatter alle institusjonelle enheter som er andre ikke- markedsprodusenter med produksjon rettet mot individuelt og kollektivt konsum, og som hovedsakelig finansieres av obligatoriske bidrag fra enheter som hører til andre sektorer, og /eller alle institusjonelle enheter som hovedsakelig driver med omforedling av nasjonalinntekt og nasjonalformue.*

Denne avgrensningen mellom hva som er markedsrettet og ikke-markedsrettet produksjon er utfordrende og har blitt diskutert. Mer om dette kan leses i notat 2009/52 Aukrust, Dam, Evensen, Fosse, Vinhøg (2009): Offentlig forvaltning i BoF, rapport fra arbeidsgruppe i 2009. Under har jeg tatt med et utdrag som omhandler næringsområdet vannrensing, avløp og renovasjon:

”Men er det opplagt at den virksomheten de driver med er markedsrettet?”

Argumenter for at dette kanskje ikke er markedsrettet virksomhet, og skal beholdes som forvaltning:

- Tjenestene er lovpålagte, kommunene kan sette ut virksomheten til private, men må sørge for at kommunens innbyggere mottar tjenestene.
- Husholdningene kan ikke velge om de vil motta tjenestene eller ikke. Betalingen for tjenesten er ”tvungen”. De kan normalt heller ikke påvirke prisen ved endringer i sitt forbruk.
- Deler av virksomheten innen VAR vil uansett være inkludert i kommunal forvaltning. Dette gjelder spesielt en del vannverk, som fortsatt eies og drives av kommunene direkte. I forhold til sammenligning av den virksomheten som kommunene driver, kommunene i mellom, vil det være en fordel å inkludere sammenlignbar offentlig virksomhet som kommunene driver i forvaltningen for alle kommuner.
- Nye internasjonale retningslinjer som er under utvikling i forbindelse med arbeidet med revidert ESA (se avsnitt 2.3.2) kan dra i retning av at mer virksomhet som tidligere ble vurdert som markedsrettet i fremtiden kanskje vil bli vurdert som offentlig forvaltning.
- Anleggsmessig realkapital, knyttet til virksomhet innen VAR, eies som hovedregel av kommuner/fylkeskommuner. Dette gjelder spesielt vannverk. Disse eiendelene inngår dermed i balansen i kommuneforvaltningen. For å oppnå konsistens mellom oppstillinger av resultatregnskap og balanse for kommuneforvaltningen, bør derfor de enhetene som står for den tilhørende driften inngå i kommuneforvaltningen.

Argumenter for at virksomheten skal vurderes som markedsrettet:

- Tjenester innen vannforsyning, renovasjon og avløp skal finansieres gjennom brukerbetaling (gebyrer). Enhetene som tilbyr tjenester innen VAR-sektoren skal altså som hovedregel fastsette inntekter som skal dekke kostnadene ved driften.

- Kommunene har anledning til å sette bort produksjonen av tjenester tilknyttet vannforsyning, renovasjon og avløp til enheter som driver markedsrettet og ikke er offentlige (på anbud etc.). Enheter som "vinner" et anbud (offentlige eller ikke offentlige) tilbyr i så fall disse tjenestene i konkurranse med andre enheter.

For mer informasjon rundt avgrensning mellom offentlig forvaltning og markedsrettet produksjon se http://www.ssb.no/emner/10/01/notat_200952/notat_200952.pdf; Offentlig forvaltning, sektorinndeling og avgrensning mot andre sektorer, <http://www.ssb.no/emner/10/13/isgrp/>, http://www.ssb.no/emner/09/90/notat_201048/

I nasjonalregnskapet benytter vi tall på bedriftsnivå i våre beregninger.

2.1.1 Bedriftsstruktur og resultater

I 2009 var det totalt 1 213 bedrifter i dette næringsområde. De fordeler seg slik:

Tabell 2.1.2. Fordeling av antall bedrifter

Totalt antall bedrifter i VAR	1213
36.00 Uttak fra kilde, rensing og distribusjon av vann	416
37.00 Oppsamling og behandling av avløpsvann	147
SN 38.00	617
38.11 Innsamling av ikke-farlig avfall	313
38.12 Innsamling av farlig avfall	33
38.21 Behandling og disponering av ikke-farlig avfall	60
38.22 Behandling og disponering av farlig avfall	20
38.31 Demontering av vrakede gjenstander	7
38.32 Sortering og bearbeiding av avfall for materialgjenvinning	184
39.00 Miljørydding, miljørensing og lignende virksomhet	33

Fordelingen av produksjon/produktinnsats i VAR er relativt stabil fra år til år. Avfallshåndtering er størst og står for om lag 90 prosent av den totale produksjonen. Vannforsyning og håndtering av avløpsvann står for henholdsvis 3 og 6 prosent, mens miljørydding bidrar minst med knappe 1 prosent av totalen.

Det kreves store investeringer for å opprette og drive slike tjenester som næringen tilbyr, noe bedriftsstrukturen bærer preg av. Næringene er dominert av store aktører som eier flere bedrifter. Unntaket er 23390, Miljørydding, som for det meste består av enkeltmannsforetak. Her finnes dog enkelte store aktører innenfor demontering og fjerning av oljeplattformer som har stor innflytelse på tallene i denne næringen.

Samlet sett bidrar VAR-næringene til 0,46 prosent av total produksjon og 0,25 prosent av BNP (produksjon fratrukket produktinnsats), begge målt i basisverdi.

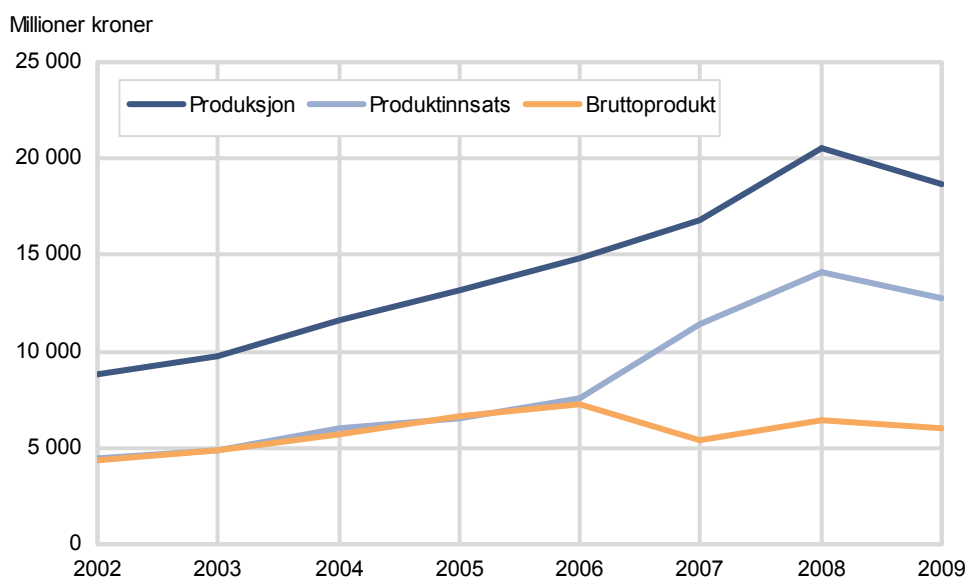
Totalt sett var det ca 9300 sysselsatte personer i VAR-næringene i 2009. Dette tilsvarer om lag 0,4 prosent av den totale sysselsettingen i Norge.

I de neste avsnittene skal vi se på hvordan størrelsene i nasjonalregnskapet beregnes, men først gis et overblikk over hovedstørrelsene i 2007-2009, og deretter utviklingen 2002-2009.

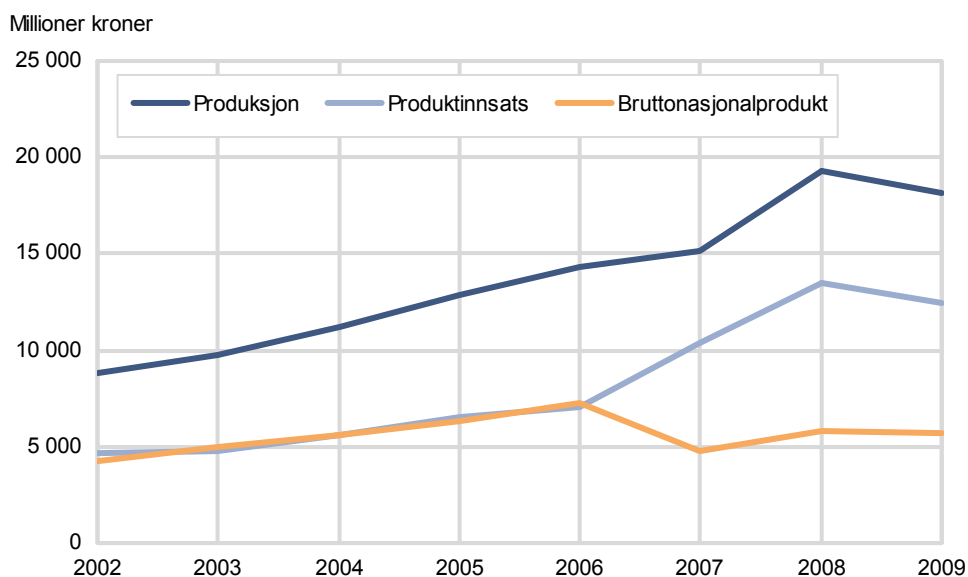
Tabell 2.1.3. Hovedstørrelsene i nasjonalregnskapet 2007-2009 i millioner kroner, løpende priser

Næringer	2007			2008			2009		
	Produksjon	Produktinnsats	Brutto-Produkt	Produksjon	Produktinnsats	Brutto-Produkt	Produksjon	Produktinnsats	Brutto-Produkt
Totalt	16 771	11 383	5 388	20 584	14 122	6 462	18 695	12 709	5 986
Uttak fra kilde, rensing og distribusjon av vann	519	259	260	565	268	297	576	344	232
Oppsamling og behandling av avløpsvann	1 056	552	504	1 210	618	592	1 064	497	567
Innsamling, behandling og fjerning av avfall	15 123	10 521	4 602	18 698	13 118	5 580	16 812	11 720	5 092

Figur 2.1.1. Produksjon, produktinnsats og bruttoprodukt Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet, i millioner kroner 2002 – 2009

Figur 2.1.2. Produksjon og bruttoprodukt i faste (t-1) priser Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet, i millioner kroner 2002 – 2009

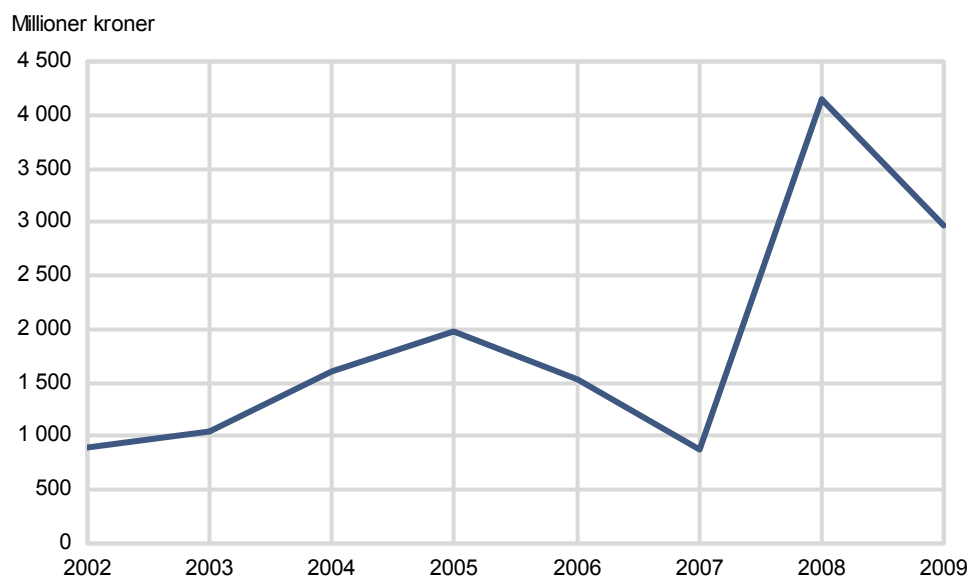

Siden Innsamling, bearbeiding og fjerning av avfall (23380) er så dominerende for næringshovedområde vises her bare tallene for VAR-næringen total. For å se utviklingen for næringsområdet over tid vises også størrelsene i faste priser.

Tabell 2.1.4. Bruttoinvesteringer. Millioner kroner

Næringer	2006	2007	2008	2009
Totalt	1 529	877	4 144	2 960
23360	283	214	125	171
23370	80	136	79	105
23380	1 161	513	3 648	2 342
23390	5	14	292	342

Figur 2.1.3. Bruttoinvesteringer. Nivå i millioner kroner. 2002-2009

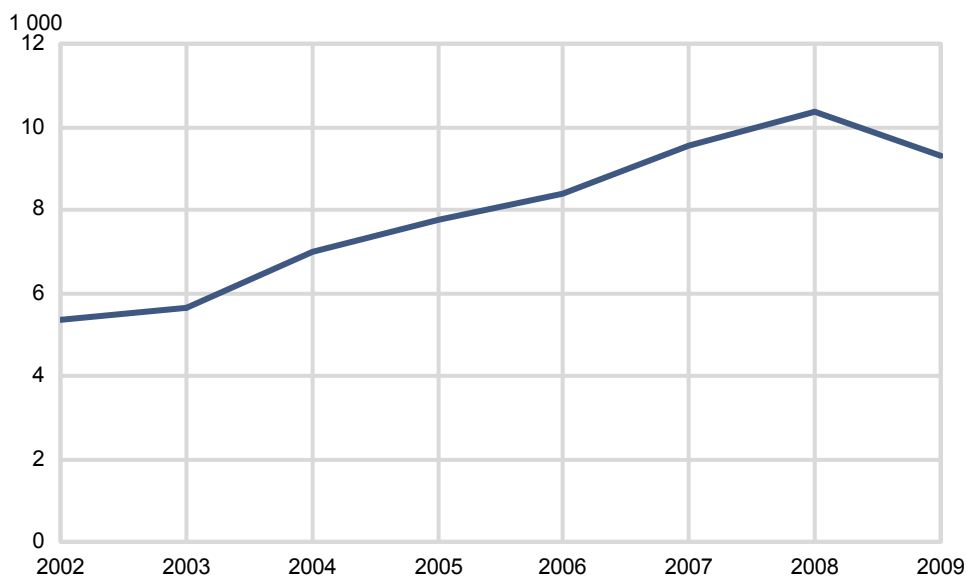
De relativt store investeringene i 23390 fra 2008 skyldes vekst innenfor næringen som avhender oljeplattformer.

Tabell 2.1.3. Antall sysselsatte i 1 000, lønnstakere og selvstendige

Næringer	2007	2008	2009	Andel i % (2009)
Totalt	9,5	10,3	9,3	100
23360	0,5	0,9	0,4	4,1
23370	0,7	1,0	0,7	8,0
23380	8,3	8,4	8,0	86,9
23390	0,05	0,08	0,1	1,1

Som tabellen klart viser dominerer næring Innsamling, bearbeiding og fjerning av avfall (23380) sysselsettingen i VAR-næringene. Dette er en arbeidsinsentiv næring, og vi kan se av grafen at sysselsettingen har økt i takt med produksjonen over årene.

Figur 2.1.3. Antall sysselsatte i VAR, lønnstakere og selvstendige

3. Hovedprinsipper for næringsberegninger i nasjonalregnskapet

3.1. Verdisettene i nasjonalregnskapet

På produktnivå deler vi inn i ti ulike typer verdissett:

10- verdi	basisverdi (13+12-11), hva selgere sitter igjen med etter salg
11- verdi	produktavgift på produsentleddet
12- verdi	produktsubsidier på produsentleddet
13- verdi	produsentverdi (10+11-12)
14- verdi	avanse i basisverdi
15- verdi	produktavgift på varehandelsleddet
16- verdi	produktsubsidie på varehandelsleddet
17- verdi	merverdiavgift (moms)
18- verdi	investeringsavgift (borte fra og med 2003)
19- verdi	kjøperverdi (13+14+15-16+17+18), hva kjøperen faktisk betaler for varen

Produsentverdien er verdien produsentene får ved salg til forhandler mens basisverdi avspeiler hva produsenten har igjen etter å ha betalt ev produktavgifter og mottatt ev produktsubsidier. Kjøpeverdien angir verdien som sluttbruker betaler.

I nasjonalregnskapet registreres produksjonen i basisverdi. Produktinnsatsen og investeringene verdsettes i kjøperverdi. Bruttoproduktet i basisverdi defineres som produksjon (basisverdi) – produktinnsats (kjøperverdi). Summen av alle nærings bruttoprodukt tilsvarer BNP i basisverdi. For å få BNP i markedsverdi må man legge til netto produktavgifter inkludert moms.

3.2. Beregninger for 2009

Beregningene baseres på detaljert strukturstatistikk på 5-siffer SN-nivå og er levert fra Seksjon for industri- og FOU-statistikk. Statistikken er årlig og bygger på næringsoppgaven (NO), som er et vedlegg til selvangivelsen, og et tilleggskjema (TS) for et utvalg foretak. Strukturstatistikken publiseres både på foretaks- og bedriftsnivå. Som nevnt tidligere bruker vi tallene på bedriftsnivå til beregningene.

Beregningene følger et spesifikt oppsett ut i fra NO - postene og definisjonen av de forskjellige variablene i nasjonalregnskapet. Det er verdt å merke seg at næringsoppgaven bygger på andre regnskapsprinsipper enn de som ligger til grunn for beregning av nasjonalregnskapets størrelser.

Næringsoppgaven har som formål å stille opp foretakets salgsinntekter for en periode, samt de kostnadene foretaket har brukt for å få inn disse inntektene. Nasjonalregnskapet skal fremstille periodens produksjon av varer og tjenester, ikke nødvendigvis hva som er solgt og hvilken produktinnsats som ligger til grunn for periodens produksjon. Det er særlig ulik grensdragning mellom hva som defineres som henholdsvis produktinnsats og investeringer som skiller nasjonalregnskapets oppsett i forhold til næringsoppgaven.

3.2.1 Beregning av produksjon

I nasjonalregnskapet er produksjon definert som verdien av varer og tjenester fra innenlandsk produksjonsaktivitet.

Tabell 3.2.1. Produksjon til produsentverdi

TOTAL PRODUKSJON:	BESKRIVELSE
Karakteristisk produksjon:	
+ NO3000	Salgsinntekter av varer og tjenester, avgiftspliktig
+ NO3100	Salgsinntekter av varer og tjenester, avgiftsfritt
+ NO3200	Salgsinntekter av varer og tjenester, utenfor avgiftsområde
+ NO3500	Uopptjent inntekt
- NO4295	Beholdningsendring av varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer
- TS post	Omsetning av handelsvarer
- NO3300	Spesielle offentlige avgifter vedrørende salg
Ikke – karakteristisk produksjon:	
- NO4995	Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler
+ NO3600	Leieinntekt fast eiendom
+ NO3605	Leieinntekt fast eiendom, avgiftspliktig (NB! Ny fra 2010)
+ NO3695	Annen leieinntekt
+ NO3700	Provisjonsinntekt
+ NO3900	Annen driftsrelatert inntekt
- anslag grunn	Leieinntekt for grunn, 5 % av NO3600
+ TS post	Bruttofortjeneste (realisert avanse), dvs. salg minus forbruk av handelsvarer
+ TS post	Egenutviklet programvare for internt bruk

Den beregnede produksjonen skal fordeles på spesifikke produkter. Produktinndelingen i nasjonalregnskapet er basert på EUs sentrale produktklassifisering CPA (Statistical Classification of Products by Activity in the European Community). CPA er en produktgruppering etter næring, dvs. karakteristiske produkter innen hver næring som er knyttet til standarden for næringsgruppering NACE Rev.2. Produktene tilordnes en sekssifret kode, og produkt- og næringsinndelingen henger sammen.

Hver næring har både karakteristisk (typisk for næringen) og ikke- karakteristisk produksjon, av enten varer eller tjenester, eller begge deler.

Fordeling av den karakteristiske produksjonen er rett frem siden strukturstatistikken eksisterer på femsiffer kode i SN07, og vi bruker denne fininndelingen til å fordele. Eksempelvis: det **karakteristiske produktet** til næring 23360 vannforsyning er **360000 vannforsyning**.

I VAR- næringene er de karakteristiske produktene:

360000	Vannforsyning
370000	Kloakktømming
381000	Innsamling av avfall
382000	Behandling og disponering av avfall

383100	Demontering, opphogging, sortering og bearbeiding av avfall for materialgjenvinning
383200	Sekundære metallråmaterialer, gjenvinning
383210	Sekundære råmaterialer av glass, gjenvinning
383220	Sekundære råmaterialer av papir og papp
383230	Sekundære råmaterialer av plast
383290	Andre sekundære ikke-metallholdige råmaterialer
390000	Miljørydding, miljørensing, og lignende

Fordelingen av ikke- karakteristiske produksjonen er gitt som følger:

NO4995 (beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler)

- 000382 'Egne investeringsarbeider på maskiner'

- 000383 'Egne investeringsarbeider på bygg og anlegg'

TS- posten egenutviklet programvare til internt bruk.

- 000385 'Egne investeringsarbeider, EDB-programvare'.

NO 3600 (leieinntekt fast eiendom)

- 682020 'Forretningsbygg, husleie'

NO 3700 (provisjonsinntekt)

- 470000 Provisjoner, kommisjoner.

TS- post 'Bruttofortjeneste for handelsvarer' (avanse)

- 000350 'Handelsvarer (salg - forbruk), avanse'

NO 3695 (annen leieinntekt) og NO 3900 (andre driftsrelaterte inntekter)

Disse postene behandles noe forskjellig i de ulike næringene ettersom hva slags produkter disse postene inneholder kan til dels være avhengig av næring. I VAR-næringene blir NO3695 ført på produkt 773910 utleie av maskiner og utstyr, og NO 3900 på produkt 774000, leie av lisenser og patenter, royalties. Det er verdt å merke seg at vi hvert år vurderer om noe av NO3900 skal føres på karakteristisk produksjon. Dette fordi vi i enkelte næringer ser at denne posten er uforholdsmessig høy, ofte på grunn av at en del bedrifter feilaktig fører opp en del av sin hovedgeskjeft på posten.

3.2.2 Beregning av produktinnsats

Produktinnsats er i nasjonalregnskapet definert som verdien av anvendte innsatsvarer og -tjenester i produksjonsaktivitet, unntatt kapitalslit (bruk av fast realkapital). Produktinnsatsen gjelder *anvendte* og varer og tjenester, ikke innkjøpte.

Tabell 3.2.2. Produktinnsats (PIN) til kjøperverdi

	Beskrivelse
NO4005 ...	Varekostnad
- TS post	Forbruk av innkjøpte handelsvarer
+NO4500	Fremmedytelse og underentreprise
+NO4995	Beholdningsendring av egentilvirkede handelsvarer, kun hvis posten er positiv
+NO5900	Andre personalkostnader. 10 % (resten er lønnskostnader)
+NO6100	Frakt og transportkostnader vedrørende salg
+NO6200	Energi, brensel mv. vedrørende produksjonen
+NO6300	Leie lokale. 95 %
+NO6340	Lys, varme
+NO6395	Renovasjon, vann, avløp, renhold mv.
+NO6400	Leie maskiner, inventar, transportmidler og lignende
+NO6500	0,98* (Verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke aktiveres – diff. (ts_IKTUTG + ts_ANDREIKTUTG - ts_iktakt - ts_andreiktakt)). Hvis uttrykket blir negativt settes posten til 0 og overskytende korrigeres på post NO4005
+NO6600	Reparasjon og vedlikehold, bygninger. 95 %
+NO6695	Reparasjon og vedlikehold, annet
+NO6700	Fremmed tjeneste (regnskap, revisjonshonorarer, rådgivning o.l.)
+NO6995	Kontorkostnad, kostnader til elektronisk kommunikasjon, porto mv.
+NO7000	Drivstoff transportmidler
+NO7020	Vedlikehold mv. transportmidler
+NO7040	Forsikring og avgifter på transportmidler. 14,275 %
+NO7080	Bilkostnader, bruk av privatbil i næring
-NO7098	Privat bruk av elektronisk kommunikasjon, korreksjon av NO6995
-NO7099	Privat bruk av næringsbil, korreksjon av NO7000+NO7020+NO7040
+NO7155	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig. 75 %
+NO7165	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, ikke oppgavepliktig. 75 %
+NO7295	Provisjonskostnad
+NO7330	Salgs- og reklamekostnader
+NO7350	Representasjonskostnader med fradragsrett
+NO7370	Representasjonskostnader
+NO7490	Kontingent
+NO7495	Kontingent med fradragsrett
+NO7500	Forsikringspremie. 28,55 %
+NO7565	Garanti - og servicekostnad
+NO7600	Lisens-, patentkostnad og royalties- diff. (ts_PROGUTG - ts_progakt). Hvis uttrykket blir negativt settes posten til 0 og overskytende korrigeres på post NO 7700
+NO7700	Annen kostnad

De spesifikke andelene som tas med i beregningene vurderes hvert år, og derfor kan i teorien disse andelene endres fra år til år. Oversikten viser andeler fra 2009.

På lik linje med produksjonen, skal produktinnsatsen også fordeles på produkter. Det er gitt noen spesifikke retningslinjer for fordelingen, men i motsetning til produksjonen har vi lite informasjon fra kilden (strukturstatistikken) om hvilke produkter bedriftene faktisk bruker som produktinnsatsen. Vi har derfor utarbeidet fordelingsnøkler som hvert år vurderes om de er rimelige. Nøklerne er ganske omfattende, og vi går ikke inn på dette i denne dokumentasjonen.

Herunder listes føringene for fordelingen av produktinnsatsen på produkter som er relevant for VAR:

NO4500 (fremmedytelse og underentreprise)

Denne posten føres på 000031 Post, telefontjenester, internett og andre forretningsmessige tjenester

NO5900 (andre personalkostnader)

Andre personalkostnader skal i følge veiledningen til NO inneholde innbetalte premier til yrkesskadeforsikring etter lov, merpremie for syke- og ulykkesforsikring utover lovbestemt forsikring samt personalgaver, kostnader til fri kantine, kurs, bedriftshytter, tjenesteboliger, bedriftsidrettslag o.l. Det siste er kostnader som skal være produktinnsats i realregnskapet og man har skjønnsmessig trukket ut 10 prosent av posten som produktinnsats, mens man regner med at 90 prosent er lønnskostnad.

Når det gjelder produktinnsatsen som kommer fra denne posten fordeles den på følgende samleprodukter (samleproduktene er laget for å forenkle balanseringen i nasjonalregnskapet når man ikke sitter på faktisk informasjon):
000014 Matvarer til egne kantiner, institusjoner, skip o.l.

000020 Kontorrekvisita, rengjøringsmidler
855900 Undervisningstjenester, annen undervisning

NO6100 (frakt og transportkostnader vedrørende salget)

Denne posten skal føres som 000030 Godstransport, lasting, lagring
hvis man ikke har spesifikk informasjon fra annet hold om hvilke transport, frakt, lagertjenester som er benyttet, noe vi ikke har for dette spesifikke næringsområde.

Sum NO6200+NO6340 (energi, brensel+ lys, varme)

Her inngår alle energiproduktene i realregnskapet. Her skal man trekke ut beløpet for elektrisitet og eventuelt fjernvarme som hver næringsanalytiker får fra den som er ansvarlig for elektrisitetsnæringen.

Restbeløpet skal fordeles på energiprodukter som

192240 Parafin
192280 Fyringsoljer ikke nevnt annet sted
192310 Propan, butan, gass gjort flytende (LPG)
060020 Naturgass

NO6300 (leie lokale)

682020 Forretningsbygg, husleie

NO6395 (renovasjon, vann, avløp, renhold mv.)

812000 Rengjøringstjenester
370000 Kloakktømming
382000 Behandling og disponering av avfall

NO6400 (leie maskiner, inventar, transportmidler o.l.)

Denne kan føres på 000040 Utleie av biler, datamaskiner og maskiner og utstyr
ellers
eller et av de spesifikke utleieproduktene under 77xxxx hvis man har informasjon om dette. Informasjon vi ikke har ofr VAR- næringene.

NO6500 (verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke aktiveres)

000018 Verneutstyr, kantineutstyr, arbeidstøy, verktøy. Denne posten benyttes kun av næringer innenfor olje- og gassutvinning, bergverk, industri, bygg og anlegg, og elektrisitet og VAR.
000020 Kontorrekvisita, rengjøringsmidler.

NO6600 (reparasjon og vedlikehold, bygninger)

000160 Reparasjon av bygg og anlegg

NO6695 (reparasjon og vedlikehold, annet)

Posten kan føres på noen av de andre reparasjonsproduktene 33xxxx, eksempelvis
331200 Reparasjoner av maskiner
331300 Reparasjoner av elektrisk, elektronisk, optisk utstyr
331900 Reparasjon av utstyr ikke nevnt annet sted
Det er viktig å se på hva næringen investerer i.

NO6700 (fremmed tjeneste: regnskap, revisjonshonorarer, rådgivning o.l.)

000031 Post, telefontjenester og internett og andre forretningsmessige tjenester, (regnskap, it, reklame, rettshjelp, teknisk konsulenttjenester)

Alternativt kan man få informasjon fra klassifiseringen av hjelpevirksomhet til å spesifisere beløp på enkelte produkter.

NO6995 (kontorkostnad, kostnad til elektronisk kommunikasjon, porto mv.)

000020 Kontorrekvisita, rengjøringsmidler
000031 Post, telefontjenester og internett og andre forretningsmessige tjenester,

000026 Bank og forsikringstjenester, offentlige gebyrer og aviser.

Kostnader i forbindelse med transportmidler er fordelt på flere NO- poster:

NO7000 (drivstoff transportmidler)

Denne kan fordeles på petroleumsprodukter som
192210 Bilbensin, flybensin, båtbensin, traktorbensin,
192260 Autodiesel, marinegassoljer, marinediesel

NO7020 (vedlikehold mv., transportmidler)

Her kan man benytte
331510 Reparasjon av skip, båter
452010 Reparasjon av biler mv.
331700 Reparasjon av rullende materiell

NO7040 (forsikring og avgifter på transportmidler)

Fordi forsikring i nasjonalregnskapet er definert som premier betalt fratrukket erstatninger mottatt, kan ikke forsikringspremier fra næringsoppgaven posten benyttes, men korrigeres for gjennomsnittlige erstatningsutbetalinger. Denne posten inneholder i tillegg avgifter på bilhold og det skal føres som næringsavgift og ikke produktinnsats. I 2009 ble en andel på 14,275 prosent tatt ut av post 7040 og ført som produktinnsats under produktet
651220 Bilforsikringstjenester

NO7080 og NO7099 (bilkostnader, bruk av privatbil i næringslivet + privat bruk av næringsbil)

Postene kan fordeles på petroleumsprodukter som benyttes til drivstoff og noe til reparasjonsproduktene.

NO7155 og NO7165 (reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig + reise- og diettkostnad, ikke oppgavepliktig)

000033 Hotelltjenester, personreiser innenlands
000035 Andre reiseutgifter mv.

NO7295 (provisjonskostnad)

470000 Provisjoner, kommisjoner

NO7330 (salgs- og reklamekostnader)

581330 Annonseinntekter, avis
731000 Annonse- og reklamevirksomhet og markedsundersøkelser
591000 Film og fjernsynsprogrammer

NO7350 og NO7370 (representasjonskostnader med fradragsrett + representasjonskostnader)

000016 Representasjon (Forretningsreiser)

NO7490 og NO7495 (kontingent + kontingent med fradragsrett)

941000 Tjenester fra næringslivs-, arbeidsgiverorganisasjoner og yrkessammenslutninger

NO7500 (forsikringspremie)

Som nevnt over for bilforsikringer, gjelder samme prinsipp for skadeforsikring. I 2009 ble 28,55 prosent av posten regnet som produktinnsats
651210 Andre skadeforsikringstjenester

NO7565 (garanti- og servicekostnad)

000031 Post, telefontjenester og internett og andre forretningsmessige tjenester, (regnskap, it, reklame, rettshjelp, teknisk konsulenttjenester)

NO7600 (lisens, -patentkostnad og royalties)
774000 Leie av lisenser, patenter, royalties mv.

NO7700 og NO4005 (annen kostnad + varekostnad)

Denne posten kan inneholde mye forskjellig, og er etter beste evne fordelt på varer og tjenester som virker fornuftige for næringen å bruke som produktinnsats.

3.2.3 Beregning av lønnskostnader

I nasjonalregnskapet er lønnskostnader definert som lønn pluss arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier.

”Lønn er betaling til lønnstakere for arbeidsinnsats i innenlandsk produksjonsaktivitet og består av kontantlønn og naturallønn. Kontantlønn inkluderer overtidsgodtgjørelse, og lønn under sykdom og fødselspermisjon betalt av arbeidsgiver. Naturallønnen består av varer og tjenester, eller andre fordeler, som stilles til rådighet gratis eller til redusert pris for lønnstakere, og som kan benyttes til eget bruk. Naturallønn omfatter blant annet verdien av fri bil, rentefordel ved lån i arbeidsforhold og gratisreiser for ansatte i enkelte transportnæringer.”

Tabell 3.2.3. Lønnskostnader

Beskrivelse
+NO5000 ..... Lønn, feriepenges mv.
+NO5300 ..... Annen oppgavepliktig godtgjørelse
+NO5400 ..... Arbeidsgiveravgift
+NO5420 ..... Inneberetningspliktig pensjonskostnad
+NO5900 ..... Annen personalkostnad. 90 %
+NO7155 ..... Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig. 25 %
+NO7165 ..... Reise- og diettkostnad, ikke oppgavepliktig. 25 %

Lønnssum i nasjonalregnskapet består av NO postene 5000, 5300, 7155 og 7165. NO - post 5420 er beregnede pensjonspremier, og 5900 er faktiske pensjonspremier. Skillet mellom kontantlønn og naturallønn beregnes på et senere tidspunkt i systemet og det er derfor ikke rett frem å si hvilke av postene som omfatter kun det ene eller andre.

Lønnskostnader, lønn, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader hentes fra strukturstatistikken (næringsoppgavene). Når det gjelder hvordan sysselsettingsstørrelsene og utførte timeverk beregnes vises til dokumentasjon av arbeidskraftregnskapet.

3.2.4 Beregning av investeringer

I nasjonalregnskapet defineres investeringer som:

”Anskaffelser av ny fast realkapital, pluss kjøp minus salg av eksisterende fast realkapital. Fast realkapital består av både materiell realkapital (boliger, andre bygninger, anlegg, transportmidler, maskiner, annet produksjonsutstyr, livdyr- og frukttrebestand mv.) og immateriell realkapital (leting etter mineraler, EDB-programvare, originalverk innen kunst mv.).”

Videre er det verdt å merke seg at:

”I nasjonalregnskapet er det eierskifte som bestemmer når investeringene foretas. For anskaffelse av bygninger og anlegg som skjer i henhold til salgskontrakt blir anleggsmiddelet oppfattet som overtatt trinnvis, slik at investeringen fordeles over flere perioder.

For egentilvirkede driftsmidler er produsent og mottaker per definisjon samme enhet. Det foretas således ikke noen formell overdragelse av eierskap. Egentilvirkede driftsmidler blir derfor i nasjonalregnskapet regnet fullt ut som investering selv om driftsmidlet bare er under arbeid.”

Bruttoinvesteringene av fast realkapital beregnes hovedsakelig ved hjelp av poster fra tilleggs skjemaet (TS), og er oppdelt i tre arter:

Maskiner og utstyr
 Transportmidler
 Bygg og anlegg
 Totale investeringer i næringen er da summen av disse.

Tabell 3.2.4.1. Bruttoinvesteringer i maskiner og utstyr

	Beskrivelse
Saldo_kjop_p0570	Anskaffelser til anskaffelseskost Kontormaskiner (saldogruppe a)
-Saldo_salg_p0570	salg til salgspris av kontormaskiner (saldogruppe a)
Saldo_kjop_p0580	Anskaffelser til anskaffelseskost Personbiler, maskiner, inventar og andre driftsmidler (saldogruppe d)
- Saldo_salg_p0580	salg til salgspris av Personbiler, maskiner, inventar og andre driftsmidler (saldogruppe d)
ts_IKTUTG + ts_ANDREIKTUTG - ts_iktakt - ts_andreiktakt + ts_PROGUTG - ts_progakt)	differansen mellom Totale utgifter til innkjøpt hardware, programvare/software og herav aktivert. (ts_IKTUTG + ts_ANDREIKTUTG - ts_iktakt - ts_andreiktakt + ts_PROGUTG - ts_progakt) (Se merknad 6)
+ TS post EGPROGUTG-EGPROGAKT	differansen mellom kostnadene for egenutviklet programvare til internt bruk og herav aktivert. (ts_EGENPROGUTG - ts_egenprogakt)
+NO6500	0,02*(P6500 verk tøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke skal aktiveres -(ts_IKTUTG + ts_ANDREIKTUTG - ts_iktakt - ts_andreiktakt))

Tabell 3.2.4.2. Bruttoinvesteringer i transportmidler

	Beskrivelse
Saldo_kjop_p0550	Anskaffelser av skip, rigger, fly mv. (saldogruppene e og f)
-Saldo_salg_p0550	salg til salgspris av skip, rigger, fly mv.
Saldo_kjop_p0560	Anskaffelser vare- og lastebiler, busser mv. (Saldogruppe c)
-Saldo_salg_p0560	salg til salgspris av vare- og lastebiler, busser mv.

Tabell 3.2.4.3. Bruttoinvesteringer i bygg og anlegg

	Beskrivelse
Saldo_kjop_p0520	Anskaffelser av bygninger og anlegg (saldogruppene g, h og i)
-Saldo_salg_p0520	Salg til salgspris av bygninger og anlegg
Saldo_kjop_p0540	Anskaffelser av boliger inkl. boligtomter
-Saldo_salg_p0540	Salg til salgspris av boliger inkl. boligtomter
+NO6600	Reparasjon og vedlikehold, bygninger. 5 %

Det er viktig å merke seg følgende

- Nasjonalregnskapet har behov for å kjenne investeringene både i nyproduisert kapital, og
- investeringene i brukt realkapital, og
- hvor mye realkapital som har blitt solgt til andre

Erfaringene har vist at næringsoppgaven har store problemer med å lage denne fordelingen, spesielt gjelder det innenfor bygginvesteringene. På et makronivå er det vanskelig å få kjøp og salg av brukt realkapital til å henge sammen. Usikkerheten rundt investeringene slik de framkommer i strukturstatistikken, gjør at man foretar en totalvurdering av investeringene opp mot andre kilder (som for eksempel arealstatistikkens tall for igangsatte og fullførte boliger) og korrigerer ved behov.

Investeringene fordeles på nasjonalregnskapsprodukter etter arter. I likhet med produktinnsatsen er det lagt noen spesifikke føringer på fordelingen, men ellers er det opp til den enkelte næringsanalytiker å finne rimelige fordelingsnøkler. Under er det listet opp eksempler på koblingen mellom arter og produkter som gjelder for området Vannforsyning, avløp og renovasjon, men går ikke nærmere inn på fordelingsnøklerne.

Investeringer i maskiner og utstyr

Vi skiller mellom kjøp og salg i produktkodene

Personbiler, stasjonsvogner
Maskiner og utstyr, egne investeringsarbeider
Maskiner og utstyr til andre næringer
EDB-utstyr, kontorutstyr og kontormaskiner ellers
EDB-programvare
EDB-programvare, egne investeringsarbeider

Investeringer i transportmidler

Varebiler, lastebiler, kranbiler, trekkvogner mv.

Investeringer i bygg og anlegg

Boliger, leiligheter, fritidshus
Næringsbygg
Næringsbygg, egne investeringsarbeider
Brukte næringsbygg, transaksjonskostnader
Andre anlegg

3.3. Deflatering/fastprisberegninger

Ved å følge beregningene over får vi størrelser i *løpende* priser, det vil si alle verdier er regnet i beregningsårets pris. For å studere utviklingen over tid, er det volumutviklingen som er mest interessant, og man må korrigere for prisendringer mellom beregningsåret og referanseåret. Teknisk er dette noe komplisert, forenklet kan vi si at årets verdi beregnes ved å deflatere med prisveksten fra år t-1 til år t. Deflateringen i nasjonalregnskapet skjer på produktnivå.

3.3.1 Prisindekser

Næringsanalytiker har ansvaret for å finne, ev beregne, en prisindeks for produksjonen av et produkt. Det har de siste årene blitt utviklet mange nye produsentprisindekser for ulike varer og tjenester, men foreløpig er ikke VAR-næringene dekket av slike produsentprisindekser. I alle næringene utenom noen i SN 38.3 benyttes derfor KPI *D40 andre varer og tjenester tilknyttet bolig (VAR med mer)* til deflatering av de karakteristiske produktene. KPI som er en kjøperprisindeks, blir korrigert for eventuelle momsendringer. Prisindeksene for produktene som produseres i SN 38.3 hentes fra statistikken ”Utenrikshandel med varer”.

Tabell 3.3.1. Prisindekser og karakteristiske produkter

360000	Vannforsyning	KPI D40
370000	Kloakktømming	KPI D40
381000	Innsamling av avfall	KPI D40
382000	Behandling og disponering av avfall	KPI D40
383100	Demontering, opphogging, sortering og bearbeiding av avfall for materialgjenvinning	KPI D40
383200	Sekundære metallråmaterialer, gjenvinning	Importprisindeks
383210	Sekundære råmaterialer av glass, gjenvinning	Importprisindeks
383220	Sekundære råmaterialer av papir og papp	Importprisindeks
383230	Sekundære råmaterialer av plast	Importprisindeks
383290	Andre sekundære ikke-metallholdige råmaterialer	Importprisindeks
390000	Miljørydding, miljørensing, og lignende	KPI D40

Referanser

Sagelvmo, Ingunn (2009): Nasjonalregnskapsberegninger. Bruk av Næringsoppgaven (NO) og Tilleggsskjema (TS) i NR-REA 2009, Upublisert notat, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (2007): *Standard for næringsgruppering*. Norges offisielle statistikk, D383, Statistisk sentralbyrå.

Den europeiske nasjonalregnskapssystem 1995 (ENS 1995)

<http://www.ssb.no/stavlren/>

Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet, strukturstatistikk. Endelige tall, 2009.

om statistikken, <http://www.ssb.no/emner/10/08/20/stvar/>

Aukrust, Dam, Evensen, Fosse, Vinhøg (2009): Offentlig forvaltning i BoF, rapport fra arbeidsgruppe i 2009, notat 2009/52 fra SSBs notatserier

Figurregister

Figur 2.1.1.	Produksjon, produktinnsats og bruttoprodukt Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet, i millioner kroner 2002 – 2009.....	10
Figur 2.1.2.	Produksjon og bruttoprodukt i faste (t-1) priser Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet, i millioner kroner 2002 – 2009.....	10
Figur 2.1.3.	Bruttoinvesteringer. Nivå i millioner kroner. 2002-2009.....	11
Figur 2.1.3.	Antall sysselsatte i VAR, lønnstakere og selvstendige.....	12

Tabellregister

Tabell 2.1.1.	Sammenheng mellom næringskoder og SN - koder før og etter hovedrevisjonen	7
Tabell 2.1.2.	Fordeling av antall bedrifter	9
Tabell 2.1.3.	Hovedstørrelsene i nasjonalregnskapet 2007-2009 i millioner kroner, løpende priser	10
Tabell 2.1.4.	Bruttoinvesteringer. Millioner kroner.....	11
Tabell 2.1.3.	Antall sysselsatte i 1 000, lønnstakere og selvstendige	11
Tabell 3.2.1.	Produksjon til produsentverdi.....	13
Tabell 3.2.2.	Produktinnsats (PIN) til kjøpverdi.....	15
Tabell 3.2.3.	Lønnskostnader.....	18
Tabell 3.2.4.1.	Bruttoinvesteringer i maskiner og utstyr	19
Tabell 3.2.4.2.	Bruttoinvesteringer i transportmidler.....	19
Tabell 3.2.4.3.	Bruttoinvesteringer i bygg og anlegg	19
Tabell 3.3.1.	Prisindekser og karakteristiske produkter	21

B Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Statistisk sentralbyrå

Oslo:

Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo
Telefon: 21 09 00 00
Telefaks: 21 09 49 73

Kongsvinger:

NO-2225 Kongsvinger
Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no

ISBN 978-82-537-8465-6 (trykt)
ISBN 978-82-537-8466-3 (elektronisk)
ISSN 1891-5906

ISBN 978-82-537-8465-6

9 788253 784656

